

Asia: LVM/417/03/2013

Hallituksen esitysluonnos tieliikennelaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta (VANE) lausuu esityksestä ensisijassa YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen näkökulmasta. Esityksellä täytäntöönpannaan muun muassa sopimuksen artikloita 4 Yleiset velvoitteet, 9 Esteettömyys ja saavutettavuus, 11 Vaaratilanteet ja humanitaariset hätätilat, 14 Henkilön vapaus ja turvallisuus, 19 Eläminen itsenäisesti ja osallisuus yhteisössä ja 20 Henkilökohtainen liikkuminen.

Vammaiset henkilöt ovat liikenteessä usein haavoittuvammassa asemassa kuin muut tien käyttäjät ja turvallisuus on vammaisille ihmisille osa esteettömyyttä. YK-sopimus edellyttää, että osapuolet toteuttavat kaikki tarvittavat toimet varmistaakseen vammaisten ihmisten suojelun ja turvallisuuden myös liikenteessä. Artiklassa 20 todetaan mm.: ”Sopimuspuolet toteuttavat tehokkaat toimet varmistaakseen vammaisille henkilöille mahdollisimman itsenäisen henkilökohtaisen liikkumisen, muun muassa: a) helpottamalla vammaisten henkilöiden henkilökohtaista liikkumista sillä tavalla kuin ja silloin kun he haluavat sekä kohtuulliseen hintaan;” Tieliikennelaki on yksi keino toimeenpanna tätä veloitetta.

Ahvenanmaa on asiantuntijaedustuksella mukana VANEn toiminnassa ja Ahvenanmaa katsoo, että jo luonnosvaiheessa olevat hallituksen esitykset tulisi olla saatavilla myös ruotsiksi.

Seuraavassa pykälätason ja yksityiskohtaisten perustelujen huomioita em. viitaten:

Pykälä 5: VANE pitää tärkeänä, että tieliikennelaissa on momentin 3 mukainen erityinen varovaisuusveloite vammaisia ihmisiä kohtaan liikenteessä. Säädos toteuttaa vammaissopimuksen mukaista suojelovelvoitetta.

Pykälä 29: VANE pitää risteysajoa koskevaa varovaisuusvelvoitetta tärkeänä vammaisten ihmisten kannalta. Yksityiskohtaisissa perusteluissa voisi olla maininta, että erityistä varovaisuutta pitäisi noudattaa myös lähdeettäessä liikkeelle riste-yksestä. Erilaiset hybridi- ja sähköajoneuvot ovat lähes äänettämiä seistessään risteysalueella, jolloin osalla vammaisista voi olla vaikeuksia havaita ajoneuvoa.

Pykälä 37: VANE pitää tärkeänä pääsääntöä, että pysähtyminen ja pysäköinti on kielletty jalkakäytävällä. Poikkeukset pääsäännöstä aiheuttavat kuitenkin toisinaan vaaratilanteita vammaisille ihmisille. Tämän vuoksi VANE esittää, että poikkeuksellisissa pysähtymisissä tai pysäköitäessä mopoa tai polkupyörää tulisi kuitenkin aina, jos vain mahdollista, pyrkiä huolehtimaan siitä, että jalkakäytävälle jää esteetön kulkureitti esim. pyörätuolin tai rollaattorin käyttäjälle, ettei heidän tarvitsisi mennä ajoradalle kiertääkseen pysäköityä ajoneuvoa. Erityistä varovaisuutta tulisi myös noudattaa silloin, jos esim. lastaustilanteessa syntyy ns. yläesteitä, joihin jalankulkija voi lyödä päänsä. Esimerkiksi valkoisen kepin tai opaskoiran kanssa liikkuva näkövammaisen voi satuttaa tällaisissa tilanteissa itsensä.

Pykälät 39-40: Pykälässä 39 muutettaisiin vammaisten pysäköintiluvan nimi liikun-tarajoitteisen pysäköintitunnukseksi. Uusi nimi kertoisi täsmällisemmin tunnuksen käyttäjäryhmästä, sillä kaikilla vammaisilla henkilöillä ei suinkaan ole liikkumisen esteitä, eivätkä he siten ole oikeutettuja tunnukseen. Tunnuksen nimi ei saisi kuitenkaan rajoittaa tunnuksen myöntämistä vain perinteisesti liikuntavammaisiksi miellettyihin henkilöihin, vaan esimerkiksi erilaiset vaikeat sydän- tai hengityselinten sairaudet voivat aiheuttaa liikkumisen rajoitteita, ratkaisevaa on toimintarajoitteen vaikeusaste ja merkitys toimintakyvyn kannalta. Tästä määritelmän laaja-alaisuudesta tulisi olla maininta yksityiskohtaisissa perusteluissa.

VANELle on tullut jonkin verran palautetta siitä, että liikuntarajoitteisen pysäköinti-tunnuksella pysäköinnin ”pelisäännöt” eivät ole kaikilta osin selkeät, tämä koskee erityisesti yksityisiä pysäköintialueita. Informaatio-ohjaukseen tulisi tältä osin kiinnittää huomiota, että esteettömät pysäköintipaikat olisi selkeästi merkitty ja ohjeis-tettu, miten niiden kanssa tulee toimia.

Pykälä 42: VANE haluaa tässä kohtaa ottaa myös esiin pykälässä 37 esitetyt vaa-ratilanteet kuormaustilanteissa. Pykälän 2 momentin yksityiskohtaisiin perusteluihin voisi lisätä lauseen, että näissä tilanteissa olisi erityisesti huomioitava liikunta-rajoitteisten ihmisten turvallisuus.

Pykälä 44 ja 46: VANE pitää hyvänä, että pykälissä on mainittu liikuntarajoitteisten pysäköintitunnus.

Pykälä 45: VANE pitää välttämättömänä, että vammaisilla ihmisillä olisi yhdenver-tainen pääsy kävelykadulla sijaitseviin palveluihin. Esim. invataksilla tulisi olla mahdollisuus viedä ja hakea

vammaisen asiakas kävelykadulta. VANE ehdottaa, että säännöksessä sallittaisiin invataksilla ajo kävelykadulla, kun se on tarpeen vammaisen henkilön kuljettamiseksi tai hakemiseksi kävelykadulta. Vammaisten YK-sopimuksen artiklan 9 mukaan vammaisilla henkilöillä tulee olla esteetön pääsy fyysiseen ympäristöön.

Pykälä 95: VANE pitää pyörätuolin kiinnityksen vastuusäännöstä asianmukaisena.

VAMMAISTEN HENKILÖIDEN OIKEUKSIEN NEUVOTTELUKUNTA

Eveliina Pöyhönen

puheenjohtaja

Merja Heikkonen

pääsihteeri

Heikkonen Merja

Sosiaali- ja terveysministeriö - STM/VANE (vammainen henk. oikeuksien neuvottelukunta)